

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul acestuia Negrei Nicolae, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2020, în cauza penală în privința inculpatului

Țurcanu Ion xxx, născut la xxx, originar r-nul xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.08.2018 - 11.03.2020;

Instanță de apel: 31.03.2020 - 15.10.2020;

Instanță de recurs: 22.12.2020 - 03.08.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 11 martie 2020, inculpatul Țurcanu Ion învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, a fost achitat pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță reține că prin rechizitoriu, Țurcanu Ion se învinuiește de faptul că la data de 23 iunie 2017, în intervalul de timp de la orele 13:00 până la 17:00, având scopul pătrunderii ilegale în domiciliul Olgăi Burlacu, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, fără acordul proprietarului, contrar voinței ultimului, ilegal a pătruns în domiciliul acestuia situat în xxx, unde s-a aflat o perioadă îndelungată de timp, iar la cerințele legale ale proprietarului de a părăsi domiciliul, Ion Țurcanu nu reacționa și a refuzat în mod tacit să-l părăsească, continuând să rămână în domiciliu, după care peste o perioadă de aproximativ o oră l-a părăsit.

Acțiunile inculpatului Țurcanu Ion au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.179 alin.(1) Cod penal, violarea de domiciliu, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliu unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a-l recunoaște pe Țurcanu Ion culpabil de comiterea

infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, cu încasarea de la ultimul a sumei de 118 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că sentința primei instanțe este neîntemeiată și urmează a fi casată deoarece instanța de judecată, a acordat anumitor probe o valoare probantă superioară, întemeindu-și soluția pe declarațiile părții vătămate, pe înregistrările video prezentate de inculpat și pe declarațiile acestuia.

A indicat că, înregistrările video prezentate de inculpat și vizualizate în cadrul ședinței de judecată surprind momentul în care Țurcanu Ion deja pătrunse în domiciliul cet. Burlacu Olga și realiza exerciții cu fiica sa, Ionela, și din înregistrări se observă tonul agresiv al inculpatului precum și faptul că la un moment cineva din persoanele prezente în domiciliul părții vătămate îi spune să nu facă scandal, Țurcanu Ion răspunzându-i agresiv, de asemenea se aude vocea ultimului care îi spune uneia din persoanele prezente să se ducă să își caute de treabă.

Astfel, din înregistrările video prezentate de inculpat și la care face referire instanța de judecată nu rezultă că cineva dintre persoanele prezente și-ar fi exprimat consimțământul pentru aflarea sau rămânerea în domiciliu al lui Țurcanu Ion, or din înregistrările video prezentate, rezultă că prezența acestuia era indezirabilă, iar comportamentul lui în raport cu persoanele prezente era unul agresiv și dominant;

A notat că, partea vătămată nu a indicat că și-a exprimat expres acordul cu privire la aflarea inculpatului în domiciliul său;

A susținut că, la caz urmează a fi luate în considerare declarațiile martorului Cozmulici Natalia, din care urmează că el a intrat în altă cameră, mama sa era după operație. El a intrat în altă cameră, mama sa când l-a văzut l-a întrebat de ce a venit, el a zis că a venit la Ionela. Mama sa i-a zis să plece, el a plecat în cameră cu Ionela. Erau momente când el lua copilul cu harța și pe urmă căutau copilul prin orientare. Ea ducea copilul la grădiniță, iar el amăgea educatoarea și lua copilul, apoi Vlas Natalia îl căuta.

Tot din declarațiile martorului menționat urmează că, Țurcanu Ion nu avea dreptul să se vadă cu copilul la 13 iunie 2017, nu avea dreptul să intre în domiciliu, nu a fost invitat. Mama i-a comunicat de mai multe ori să părăsească domiciliul, fiul ei i-a comunicat că va avea grija ca totul să fie bine. Înainte de acest incident, cu 1-2 zile, Țurcanu Ion a mers la domiciliul părinților și le-a făcut scandal.

A mai reținut că, instanța de fond nu a luat în considerație declarațiile martorului Vlas Tatiana, ultima indicând expres faptul că la 23 iunie 2017 se afla la domiciliu în satul Sagaidac, raionul Criuleni, unde locuia cu soțul Dumitru și Burlacu Olga. După masă, ora exactă nu-și amintește, a venit Țurcanu Ion și a început să se joace cu Ionela. Burlacu Olga nu i-a dat voie să intre în gospodărie. Ultimul a spus că are tot dreptul pentru că Ionela e fiica lui. A intrat în casă și s-a jucat cu Ionela aproximativ o oră și jumătate. A văzut cum a intrat în casă, se afla în camera în care a intrat el. Țurcanu a intrat liniștit, bunica îi zicea să iasă din casă".

A remarcat că, din probele administrate rezultă că bunica nu și-a exprimat consimțământul în raport cu pătrunderea sau aflarea inculpatului în domiciliul, iar faptul că după pătrunderea ultimului în domiciliul părții vătămate Burlacu Olga, aceasta nu a încercat să-i opună rezistență, nu echivalează cu un consimțământ tacit,

or, Legea nu condiționează angajarea răspunderii penale pentru infracțiunile prevăzute de art.179 Cod penal, de opunerea rezistenței de către victimă, aceasta fiind o infracțiune care se consumă din momentul pătrunderii ilegale în domiciliul victimei și din momentul refuzului tacit sau expres al făptuitorului de a părăsi domiciliul acesteia.

Faptul că între partea vătămată și Țurcanu Ion nu au existat conflicte verbale nu îl absolvă de răspunde pe acesta, martorii Vlas Natalia și Vlas Tatiana au indicat că Burlacu Olga l-a somat pe Țurcanu Ion să părăsească domiciliul, el însă a continuat să se joace cu Ionela. Mai mult decât atât, potrivit declarațiilor martorului Vlas Natalia, partea vătămată Burlacu Olga era după o operație, fapt ce determina vulnerabilitatea acesteia și imposibilitatea adoptării unei atitudini mai vehemente din partea acesteia.

Din textul sentinței de achitare rezultă că Țurcanu Ion obișnuia să vină în vizită la Burlacu Olga, pentru a-și vedea fiica. Martorii audiați în cadrul ședinței de judecată, cât și însuși Țurcanu Ion calitate de inculpat, au menționat că de obicei, tatăl se ocupa cu fiica pe terenul de lângă gospodăria părții vătămate Burlacu Olga și nu în curtea acesteia. Din anul 2016, de când părinții Nataliei au fost de acord ca aceasta să părăsească domiciliul de la Cricova, el nu a mai intrat în casa acestora.

Inculpatul nu avea acordul proprietarilor pentru a intra în locuința acestora pentru a-și vedea fiica. Din declarațiile lui Țurcanu Ion urmează că acesta nu se afla în relații bune cu partea vătămată, Burlacu Olga, având pretenții la ea deoarece nu-i permitea să-și vadă copilul decât în prezența sa sau a părinților acesteia.

Instanța de judecată, în sentința de achitare a indicat selectiv declarațiile inculpatului fără a lua în considerare declarațiile care conduc la concluzia că acesta, fără a solicita în vreun fel consimțământul părții vătămate a pătruns în domiciliul ultimei, astfel, în cadrul audierii sale în cadrul ședinței de judecată a declarat că inițial, fără acordul proprietarului, a intrat în curtea casei părții vătămate, a parcurs curtea, apoi a ajuns la a ușa casei, indicând că în ogradă nu era nimeni. Nu a strigat la poartă ca să iasă cineva, fapt realizat fără a avea consimțământul părții vătămate;

În cadrul audierii, inculpatul a menționat că a intrat direct în curte, fără a aștepta consimțământul proprietarilor, deoarece afară ploua.

Noțiunii de domiciliu îi sunt circumscrise nu doar locuința persoanei, cât și terenul aferent acestei locuințe, în cazul de față, fiind vorba despre curtea casei părții vătămate. Prin urmare, infracțiunea de violare de domiciliu s-a consumat în momentul în care inculpatul fără a solicita acordul părții vătămate, a intrat în curtea casei părții vătămate Burlacu Olga, acțiuni pe care instanța de judecată la pronunțarea sentinței le-a omis. Menționează că, acțiunile inculpatului întrunesc elementele laturii obiective și subiective ale infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, or, acesta chiar dacă a venit la domiciliul lui Burlacu Olga să-și vadă fiica deoarece era îngrijorat de starea de sănătate a acesteia intrând în locuința părții vătămate cu acest scop, dar nu cu intenția de a încălca ultimei dreptul privind inviolabilitatea domiciliului, acesta urma să conștientizeze atingerea adusă inviolabilității domiciliului și admitea survenirea rezultatului comiterii faptei.

Din considerentele menționate, consideră că instanța de fond, prin sentința emisă, greșit a apreciat că în acțiunile inculpatului Țurcanu Ion nu sunt întrunite

elementele infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, din care motive solicită rejudecarea cauzei penale și recunoașterea lui Țurcanu Ion ca fiind vinovat de comiterea infracțiunii imputate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2020, a fost admis apelul procurorului, casată integral sentința și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Țurcanu Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe motivul intervenirii prescripției.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță la adoptarea sentinței contestate incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și astfel, eronat a ajuns la concluzia că, inculpatul Țurcanu Ion învinuit în baza art.197 alin.(1) Cod penal, urmează a fi achitat din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând totalitatea de probe acumulate la prezenta cauza penală și apreciindu-le prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat următoarele: Țurcanu Ion, la data de 23 iunie 2017, în intervalul de timp de la orele 13:00 până la 17:00, având scopul pătrunderii ilegale în domiciliul Olgăi Burlacu, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, fără acordul proprietarului, contrar voinței ultimului, ilegal a pătruns în domiciliul acestuia situat în s. Sagaidac r-nul Criuleni, unde s-a aflat o perioadă îndelungată de timp, iar la cerințele legale ale proprietarului de a părăsi domiciliul, Ion Țurcanu nu reacționa și a refuzat în mod tacit să-l părăsească, continuând să rămână în domiciliu, după care peste o perioadă de aproximativ o oră, l-a părăsit.

Analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, instanța de apel a constatat cu certitudine că inculpatul Țurcanu Ion a comis infracțiunea imputată și că acțiunile inculpatului se încadrează în baza art.179 alin.(1) Cod penal, violare de domiciliu, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a le părăsi la cererea ei.

În urma verificării probelor, instanța de apel a ajuns la concluzia că, argumentele procurorului cu privire la vinovăția inculpatului Țurcanu Ion, invocate în apelul depus împotriva sentinței de achitare, sunt fondate, deoarece instanța de fond a dat o apreciere eronată situației de fapt constatate în cadrul cercetării judecătorești.

În acest context, în sentința atacată prima instanță a respins în totalmente probele acuzării, prin care cu certitudine se confirmă comiterea faptei prejudiciabile prevăzute de legea penală și vinovăția inculpatului Țurcanu Ion, greșit a ajuns la concluzia de al achita de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.179 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel a reținut că, prin probele prezentate de partea acuzării și anume declarațiile părții vătămate Burlacu Olga și martorilor Cozmulici Natalia și Vlas Tatiana, precum și prin materialele cauzei penale, cu certitudine se demonstrează vinovăția inculpatului în faptele imputate. Vinovăția inculpatului este confirmată prin

cumulul de probe cercetate, ce coroborează între ele.

A fost respinsă poziția inculpatului potrivit căreia nu-și recunoaște vinovăția, deoarece nerecunoașterea vinei de către inculpat, instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto-incrimina garantat de art.66 Cod de procedură penală și art.6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate afirmațiile procurorului că, în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe concludente și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția lui Țurcanu Ion în comiterea infracțiunii incriminate, iar prima instanță în mod neîntemeiat a ajuns la concluzia de a-l achita de sub învinuirea adusă în baza art.179 alin.(1) Cod penal, pe motiv că în acțiunile acestuia nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

Suplimentar, instanța de apel a menționat că, declarațiile părții vătămate Burlacu Olga oferite în ședința primei instanțe sunt consecvente, corespund cu declarațiile date în cadrul urmăririi penale și coroborează cu celelalte probe prezentate și verificate în cadrul cercetării judecătorești. Partea vătămată a fost prevenită de răspunderea penală pentru darea declarațiilor intenționat false, și prin urmare, nu există temei de a aprecia critic aceste declarații oferite sub jurământ și care corespund adevărului.

Analizând totalitatea probelor administrate coroborate cu circumstanțele cauzei penale, instanța de apel consideră necesar de a-l recunoaște vinovat pe Țurcanu Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art.60 Cod penal.

Totodată, instanța de apel a reținut că infracțiunea a fost comisă de inculpat la data de 23 iunie 2017, iar art.179 alin.(1) Cod penal (în vigoare la momentul comiterii infracțiunii) prevedea pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani și astfel se încadrează în categoria infracțiunilor ușoare, prin prisma prevederilor art.16 Cod penal.

Conform art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Potrivit art.389 alin.(4) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă: 3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58 Cod penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 Cod penal, sau al expirării termenului de prescripție.

Reținând temeiurile legale enunțate supra, instanța de apel a constatat că Țurcanu Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, urmează a fi liberat de pedeapsa penală, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzute de art.60 Cod penal, dat fiind faptul că de la momentul comiterii infracțiunii 23.06.2017 și până la pronunțarea sentinței instanței de fond 11.03.2020, au trecut mai mult de 2 ani.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că cererea înaintată de acuzatorul de stat privind încasare din contul inculpatului Țurcanu Ion în interesul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 118 lei, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată, or modificările survenite în Codul de procedură penală cu privire la încasarea acestor cheltuieli din contul inculpatului sunt în vigoare din 09.02.2018, faptele prejudiciabile în speță au fost comise la 23 iunie 2017, iar potrivit art.3 Cod de procedură penală nu are efect retroactiv.

5. Inculpatul Țurcanu Ion contestă cu recurs decizia și solicită casarea integrală a acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale recurentul invocă că, nu se adresează ca să se îndreptățească pentru a evita o pedeapsa, deoarece a expirat termenul de prescripție, însă se adresează ca un tată pentru că instanța de apel, prin decizia sa, găsindu-l vinovat, pedepsește fără nici o vină fiica minoră.

Comunică că, din iulie 2017 sub pretextul că este pus sub urmărire penală, mama fetei, Vlas Natalia îi interzice să se vadă cu fiica, ascunde cartela medicală, refuză să-i comunice cum se simte fata, chiar și când fiica sa se afla în reanimare. De asemenea, în toate instituțiile unde se adresează, este învinuit de mama fiicei, iar el recunoscând doar că este culpabil, este privit ca un criminal de care trebuie protejată mama și copilul.

Notează că, prin decizia Curții de apel Chișinău din 15 octombrie 2020, prin care a fost casată integral și nejustificat sentința primei instanței prin care el a fost achitat, îi este tăiată complet calea legală de a-și crește copilul sănătos, declarându-l vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal.,

Susține că, au fost încălcate prevederile art.164 Cod de procedură penală prin atitudine inexplicabilă față de înregistrările video prezentate și vizualizate în instanța de fond în detrimentul său. În plus, proba refuzată de organul de urmărire penală și procuror, este prezentată integral și analizată în prima ședință de dezbateri, iar acuzatorul de stat n-a negat-o, n-a ridicat pe tot parcursul procesului nici o obiecție contra celor vizualizate, fapt ce confirmă că la data de 23 iunie 2017 nimeni din cei prezenți nu i-au interzis să intre în casă, după cum nici nu i-au cerut inculpatului să părăsească locuința.

Mai relevă că, după vizionarea materialului în prima instanță partea vătămată Burlac O. se dezice de declarațiile de învinuire a lui Țurcanu I. anunțate în cererea către poliție și de cele date la confruntarea petrecută fără avocat la faza de urmărire penală. Totodată, în ședința primei instanțe, sub jurământ, declară cinstit că „ea singură i-a deschis ușa lui Țurcanu I. și nu i-a cerut în mod expres sa nu intre în casă. Mai mult, atât timp cât Țurcanu I. sa aflat în casă ea nu i-a cerut să plece”.

Evidențiază că, acuzatorul de stat insistă ca în confirmarea învinuirii să fie pus și procesul verbal al confruntării dintre martorul Vlas D. și învinuitul Țurcanu I. ce conține cea mai importantă valoare probatorie în învinuirea inculpatului. Însă, tot la demersul acuzatorului de stat au fost amânate mai multe ședințe din motiv că, martorul Vlas D. care a realizat filmările, nu este prezent și obligându-se să-i asigure prezența la următoarele ședințe. În final, martorul Vlas D. nu s-a mai prezentat în ședință, iar procurorul a renunțat la probă cu acest martor, fără a prezenta un document ce atestă imposibilitatea de a asigura prezența acestuia.

5.1. Avocatul Negrei Nicolae în numele inculpatului Țurcanu Ion contestă cu recurs decizia și solicită casarea integrală a acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale apărarea indică că, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt.

Consideră că, instanța de apel la judecarea cauzei a admis o eroare gravă de fapt, prin aceea că a pus la baza condamnării lui Țurcanu Ion declarațiile martorului: Vlas Tatiana date în cadrul ședinței primei instanțe, însă care nu a fost audiată în instanța de apel. Astfel, instanța de apel a dat o nouă interpretare declarațiilor martorului care a fost audiat în prima instanță și care au determinat prima instanță de a decide achitarea inculpatului Țurcanu Ion.

Totodată, explică că procedura de examinare a apelului, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, prezintă unele particularități aparte.

În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile art.6 din Convenția Europeană pentru Drepturile și Libertățile Fundamentale ale Omului, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate de Curtea Europeană în jurisprudența sa, și prevederile art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, potrivit cărora după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel, precum și fără audierea martorilor acuzării, în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorială, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea unei persoane.

Bazată pe cele ce preced, apărarea evidențiază că, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre prin care constată vinovăția lui Țurcanu Ion de comiterea infracțiunii imputate acestuia prin rechizitoriu, bazându-se exclusiv pe lucrările primei instanțe, în temeiul cărora s-a dispus achitarea acestora. Or, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, acuzatorul de stat este obligat în instanța de apel să solicite o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a martorilor acuzării, declarațiile cărora sunt probe în acuzare, în măsură să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Evidențiază că, atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat. Astfel, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a constatat vinovăția lui Țurcanu Ion, bazându-se preponderent pe probele cercetate de prima instanță, cărora li s-a dat citire și care inițial au fost puse la baza achitării acestora.

Relevă că, instanța de apel nu a ținut seama de dispozițiile legale pertinente în acest sens și nu a audiat nemijlocit martorii acuzării a căror declarații, în opinia instanței, au influențat în mod direct soluționarea acestei cauze, prin aceasta încălcând dispoziția art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală.

Subliniază că, este indubitabil faptul că facultatea de a aprecia relevanța unei „oferte de probă” făcute de martori ia aparținut instanței de apel, care trebuia să argumenteze faptul ne citării și ne audierii nemijlocite a martorilor respectivi, confirmând prin aceasta echitatea procedurii de judecarea a cauzei în apel.

Față de cele expuse, apărarea consideră că, instanța de apel și-a întemeiat, inter alia, hotărârea pe declarațiile martorului: Vlas Tatiana, fără a fi citat și ascultat nemijlocit în cadrul ședinței de judecată.

Explică că, instanța de apel în argumentarea poziției sale face trimitere la declarațiile martorului Vlas Tatiana și părții vătămate care în coroborare demonstrează vinovăția lui Țurcanu Ion. Aici anume din declarațiile martorului și părții vătămate apar multe divergențe cum ar fi: Vlas Tatiana declara că la data de 23 iunie 2017 Țurcanu Ion a venit la domiciliul lui Olga Burlacu și a intrat în gospodărie fără voie. În același timp martorul declară că nu a văzut când a intrat în casă Țurcanu Ion, dar a văzut când a intrat în odaie, astfel cum putea vedea aceasta momentul intrării lui Țurcanu și refuzul proprietarei casei privind acordul de a intra în gospodărie.

De asemenea, martorul declară că Țurcanu Ion liniștit s-a jucat cu copilul în odaia acesteia, între timp Olga Burlacu i-a spus lui Țurcanu Ion să părăsească domiciliul. Examinând înregistrarea audio anexată la materialele cauzei, unde este reflectată imaginea cum Țurcanu Ion se joacă cu fiica sa în prezența lui Burlacu Olga și fiind filmat de către o persoană de asemenea prezentă în odaie nu regăsim vreo solicitare a lui Burlacu Olga către Țurcanu Ion să părăsească odaia, astfel declarațiile martorului Vlas Tatiana sunt unele dubioase și care în coroborare nu demonstrează vinovăția lui Țurcanu Ion.

Însă, instanța de apel examinând aceste probe în mod neîntemeiat a ajuns la concluzia precum că vinovăția a fost demonstrată anume din cumulul acestor probe.

Din considerentele expuse, apărarea concluzionează că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a rejudeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care urmează a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, dând astfel posibilitatea inculpatului Țurcanu Ion de a se apăra efectiv împotriva acuzațiilor aduse în baza art.179 alin.(1) Cod penal.

Apărarea se raliază în acest sens statuărilor date de Curtea Europeană într-o cauză similară, care a stabilit că cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuții și martorii în persoana și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia (a se vedea, a contrario, Kashlev c. Estonia, nr. 22574/08, §§ 48-50, 26 aprilie 2016).

Prin urmare, apărarea constată că instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În aceeași ordine de idei, apărarea consideră că decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunțându-se sau pronunțându-se superficial asupra motivelor invocate în apel, a făcut o motivare haotică, contradictorie, bazată pe teorie, fără o argumentare concretă.

6. Asupra recursurilor declarate a prezentat referință procurorul, care se pronunță pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, invocând că din textul recursurilor declarate se evidențiază că recurenții indică că în cadrul instanței de apel nu s-a respectat nemijlocirea și contradictorialitatea procesului, argumente care sunt neîntemeiate.

7. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu

motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței, când apelul a fost greșit admis.

Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul art.414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

Totodată, potrivit art.101 alin.(4) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe, la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Din analiza textelor de lege pre-citate, se conchide că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate. Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Colegiul penal lărgit reține că, în susținerea recursurilor s-au invocat pct.6) și 8) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, precum și când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În urma lecturării textului deciziei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de

apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate și în acest context ține să menționeze următoarele.

În primul rând, în virtutea principiului contradictorialității în procesul penal, instanța de recurs reiterând prevederile art.24 Cod de procedură penală, potrivit căroră „(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. (3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor.”, explică că atât partea acuzării cât și partea apărării au dispus de posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor în fața primei instanțe, precum și a instanței de apel, din care considerente instanța de recurs consideră că eroarea judiciară poate fi corectată în cadrul instanței de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit reiterează prevederile art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

La caz, instanța de recurs constată că, în motivarea deciziei instanței de apel, se regăsesc cu titlu de mărturie acuzatorie declarațiile martorului Vlas Tatiana, care a fost audiată în cadrul primei instanțe, însă nu și în cadrul instanței de apel. Astfel, instanța de recurs constată că instanța de apel și-a întemeiat decizia pe declarațiile martorului Vlas Tatiana, fără a fi citată și audiată nemijlocit în cadrul ședinței de judecată. Totodată, instanța de recurs evidențiază că instanța de apel nu a invocat nici un motiv întemeiat care să justifice neprezentarea martorului sus indicat și admiterea cu titlu de probe a depozițiilor acestuia data în prima instanță.

Mai mult, în argumentarea poziției sale, instanța de apel face trimitere la declarațiile martorului Vlas Tatiana și ale părții vătămate, care în coroborare demonstrează vinovăția lui Ion Țurcanu.

În plus, Colegiul penal lărgit reține că, inculpatul a fost declarat vinovat pe baza aceluiași probe care au făcut ca prima instanță să se îndoiască de temeinicia acuzației incriminată acestuia prin rechizitoriu, iar aceleași declarații au fost puse la baza achitării lui Țurcanu Ion.

Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a rejudeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care urmează a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, dând astfel posibilitatea inculpatului Țurcanu Ion de a se apăra efectiv împotriva acuzațiilor aduse în baza art.179 alin.(1) Cod penal.

În acest sens, instanța de recurs reține și jurisprudența CtEDO, care a stabilit că cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia (Kashlev c. Estonia, 26 aprilie 2016, pct.48-50).

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit relevă că, instanța de apel urma să cerceteze amănunții aspectele învinuirii înaintate inculpatului, să verifice și să

aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamente clare ce au stat la baza răsturnării soluției de achitare. Or, instanța de apel nu s-a clarificat asupra divergențelor apărute în declarațiile părții vătămate Burlacu Olga, precum și a martorului Vlas Tatiana, însă a ajuns la concluzia precum că vinovăția lui Țurcanu Ion se demonstrează anume din cumulul acestor probe.

Având în vedere cele reținute, Colegiul penal lărgit reține că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

În acest context, instanța este obligată la examinarea probelor care confirmă vinovăția sau nevinovăția persoanei, să-și argumenteze motivele admiterii sau respingerii probelor înaintate atât de către învinuire, cât și cele de apărare.

În orice caz, se supun analizei toate probele, indiferent de faptul că sunt cuprinse în dosarul penal sau prezentate de către părți în ședință.

Or, conform prevederilor art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1) - (4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în

ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate în decizie, poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Din circumstanțele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel deficitar și-a motivat soluția, încălcând prevederile art.art.414, 496-499 Cod de procedură penală, prin ce s-a comis erori de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și când nu au fost întrunite elementele infracțiunii”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel.

În al doilea rând, Colegiul penal lărgit apreciază drept întemeiate argumentele primei instanțe precum că „ probele acumulate de organul de urmărire penală, cercetate în ședința de judecată, prin sine atestă faptul intrării și aflării lui Țurcanu Ion în casa părții vătămate Burlacu Olga din s. Sagaidac r-nul Criuleni, însă nu confirmă că aceste acțiuni ar fi fost săvârșite de către inculpat contrar voinței părții vătămate”.

În acest sens, fiind reținute de către prima instanță declarațiile date în ședință, precum că „ ea singură i-a deschis ușa lui Țurcanu Ion și nu i-a cerut în mod expres să nu intre în casă. Mai mult, atât timp, cât Țurcanu Ion s-a aflat în casă, ea nu i-a cerut să plece”. În plus, prima instanță a constatat că Burlacu Olga este de naționalitate ucraineană și vorbitoare de limba rusă, fiind audiată în calitate de parte vătămată la faza urmăririi penale(f.d.43-44, Vol. I) nu a beneficiat de serviciile unui traducător, ca urmare aceste declarații nu pot fi puse la baza sentinței în temeiul prevederilor art.94 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, deoarece au fost obținute prin încălcarea dreptului consacrat în art.16 alin.(2) Cod de procedură penală.

Suplimentar, prima instanță analizând declarațiile inculpatului Țurcanu Ion depuse atât la faza de urmărire penală cât și în ședința de judecată în raport cu conținutul înregistrărilor audio și video din data de 23.06.2017 stocate pe CD prezentate în apărarea sa de către inculpat, reproduse în ședința de judecată, a stabilit că, Burlacu Olga nici sub o formă nu i-a interzis lui Țurcanu Ion să intre în casă. Mai mult, nimeni din cei prezenți la acel moment inclusiv Burlacu Olga, Vlas Tatiana sau Vlas Dumitru nu i-au cerut să părăsească domiciliul vizat. Prin urmare, declarațiile martorilor Vlas Tatiana și Cozmulici Natalia în aspectul analizat nu și-au găsit suport, respectiv prima instanță nu le-a considerat credibile, reținând că acestea două se află în legătură de rudenie, iar ultima o perioadă îndelungată de timp este în relații ostile cu inculpatul Țurcanu Ion.

În cazul din speță, prima instanță a mai stabilit că Țurcanu Ion, anterior fiind în relații de concubinaj cu Cozmulici Natalia, a locuit o perioadă în gospodăria părinților acesteia din s. Sagaidac r-nul Criuleni, respectiv și după aceasta i-a vizitat de mai multe ori în contextul întrevederilor cu fiica sa minoră Vlas Ionela,

concomitent prima instanță a reținut că, la data de 23.06.2017 inculpatul a venit să se întâlnească cu copilul, fiind îngrijorat de starea de sănătate a aceasta și a intrat în locuința părții vătămate Burlacu Olga anume cu acest scop, dar nu cu intenția de a încălca dreptul ultimei, privind inviolabilitatea domiciliului.

Astfel, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, prima instanță corect a conchis că în acțiunile inculpatului Țurcanu Ion lipsește atât latura subiectivă cât cea obiectivă a infracțiunii imputate - violarea de domiciliu.

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide că erorile admise de către instanța de apel cad sub incidența temeiurilor stipulate în art.427 alin.(1) pct.6) și pct.8) Cod de procedură penală și urmează a fi corectate de instanța de recurs, prin admiterea cererilor de recurs, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2020 și menținerea sentinței Judecătoreiei Criuleni, sediul Central din 11 martie 2020, prin care s-a dispus achitarea lui Țurcanu Ion de sub învinuirea privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul acestuia Negrei Nicolae, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe *Țurcanu Ion xxx*, cu menținerea sentinței Judecătoreiei Criuleni, sediul Central din 11 martie 2020.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 octombrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion